‰ïÄWý

سەرنووسەر

لە دڵەوە سوپاسی لقی کەرکووکی سەندیکای ڕۆژنامەنووسانی کوردستان دەکەم، کە نزیکەی پێنج تا دە هەزار ڕۆژنامەی ساڵانی ١٩٩١ تا ٢٠٠٠ یان لە کوڵ کردمەوە! چیرۆکی ئەو ڕۆژنامانە دوورو درێژە، هەڵبەت لەبەر ئەوەی ئێمەی کورد تا ئێستا خاوەنی دامودەزگای ڕەسمی و نیمچە ڕەسمیی نین کە گەلێ ئەرکی گەورەو مەزنی ڕۆشنبیری هەیە ڕایپەڕێنن. ناچار ئێمەی تاک و کەسانی خوێندەواری بوارەکە دەچینە بن باری ئەرک و بەرپرسایەتی. دوای تێپەڕ بوونی چەند ساڵێک و گردبوونەوەی ئەرشیفێکی گەورەو فراوان، ئاشکرا دەبێت کە ناکرێ تاکە کەس ئەرکی دەزگایەک بەجێ بگەیەنێت. ئیدی مرۆڤ یان بێ ئومێدو سارد دەبێتەوە، یان ئەوەتا باجێکی زۆر قورس و گەورە لە ژیانی خۆی و کەسانی نزیکی پێشکەش بەو خواست و خولیاو ئەرکە دەکات.

لە سەرەتای ساڵانی حەفتاوە لە عەشق و خۆشەویستیم بۆ هەر شتێکی بە کوردی نووسراو، ویستم ماڵی خۆمان (کە ئەوسا کوڕ بووم لە ماڵی باوکدا) بکەم بە ئەرشیفی هەرچی نووسین و کتێب و چاپەمەنی و بڵاوکراوەی کوردییە. پاش چەند ساڵێک ئەو ئەرکەم هەم لەبەر بێ جێ و ڕێیی و هەم لە ترس و لەرزی هەڕەشەکانی بەعس، پێ نەچووە سەر. ئەم جارەیان هاتمەسەر ئەوەی ئەرشیفی ڕۆژنامە کوردییەکان ڕابگرم، دیسان ماڵی باوکم لە کەرکووک و ماڵی خۆم لە هەولێر کەوتە ژێر خەرمانی کاغەز، لوولەو قەڵاچنی ڕۆژنامە تا دەهات تەنگی بە ماڵ هەڵدەچنی و پەنجەرە و ناو دۆڵاب و کانتۆرو ژێر مێزو سەر ڕەف و بان سەلاجە و نێو کارتۆن و گشت کون و کەلە بەرێکی ماڵ، تێرتێر ڕۆژنامە بوون. بۆنی کاغەز هەموو سووچێکی ماڵەکەمانی داگیر کردبوو. هەر لەو سەروبەندەشدا تێکەڵ بە کاری ڕۆژنامەوانی بووم، ئیدی زانیم دەرکردنی ڕۆژنامەیەک چەند ماندوو بوون و شەونخووینی دەوێ، بۆیە هێندەی دیکە ڕۆژنامە و چاپەمەنی لە لام شیرین و شیرینتر بوون. لە ڕاپەڕینی ١٩٩١ بەدواوە لە ماوەی ١٠ ساڵدا کورد لە کوردستانی ئازاددا هێندەی یەک سەدە ڕۆژنامەی دەرکرد. شەپۆلی ئەو لافاوەی ڕۆژنامەکان ئاوێتەی حەزی ئەرشیفخوازانەی من بوو. سەرگەرمی کۆکردنەوەی ڕۆژنامە بووم، تا ژمارەی ڕۆژنامەکان گەیشتە هەزاران، کە هێندەش زۆر بوو ڕۆژنامە، لەوە دەرچوو لە ماڵدا جێیان بێتەوە. هەرچەندی کردم و کۆشام کەس و لایەنێک نەبوو ئەو ئەرشیفەم لێ وەرگرێت و لە لای خۆی نازی ڕابگرێت. هاوینی ڕابردوو نزیکەی دوو تەن ڕۆژنامەم لە بەیتوونەی ماڵ دانا. کاتێکم زانی زەردەواڵە کوورەو شانەی تێدا کردو سەدان زەردەواڵە هەر لە جێوە ڕۆژنامەیان کاوێژ دەکردو خانە و ماڵیان بۆ خۆیان لێ دروست دەکرد.

چیرۆکەکە درێژەو لەوە زیاتر سەرتان نایەشێنم. لە دەرگای کتێبخانەی گشتیی هەولێرو سەنتەری ئالاو فلانە دەزگاو فیسارە لایەنم دا، بەشکوو بێن و ئەو هەزاران ڕۆژنامەیە لە مەرگ ڕزگار بکەن. ئەنجامێک نەبوو. زۆر سوپاس بۆ لقی کەرکووکی سەندیکای ڕۆژنامەنووسانی کوردستان، کە پێیم گوتن مەردانە هاتن ئەو ئەرشیفە دەوڵەمەندو شڕو شەکەتەی منیان لە مەرگ و فەوتان ڕزگار کرد.

چەپکێک چیرۆک و گوڵدانێک سەرنج

حەمەسەعید حەسەن

نووسین بۆ منداڵان کارێکی سەختە، ئەوەی بۆ زارۆک بنووسێت، دەبێت بزانێت، نووسین بۆ ئینسانی بچووک، پێویستی بەتوانای مەزن هەیە، نووسینی ئەدەبی منداڵان، گۆڕەپانێکی تەخت نییە، تا هەموو نووسەرێک بتوانێت ئەسپی خۆی تێدا تاوبدات، تەنانەت بەرهەمی ئەدەبی بە گشتی، تا ڕوونتر بێت، ئەزموونی زەنگینتر و خۆماندووکردنی زۆرتری گەرەکە، نووسەری ئەدەبی منداڵان، پێویستە شارەزاییەکی باشی لە هەموو لایەنەکانی ژیانی زارۆکاندا هەبێت، دەبێت بزانێت بۆ منداڵی کام قۆناغی تەمەن دەنووسێت، ئاخر زارۆک لە هەر قۆناغێکی تەمەنیدا، پێویستی بە جۆرە ئەدەبێکی تایبەتی هەیە لەگەڵ تەمەنیدا بگونجێت. ڕەخنەگری ئەدەبیش، وەک چۆن دەبێت شارەزای ڕێبازە ئەدەبییەکان بێت، ئاوهاش پێویستە ئاگاداری ئەوەبێت، ئەو بەرهەمەی بەسەر دەکاتەوە، بۆ منداڵی کام قۆناغ نووسراوە، ئەگەرنا، هەڵسەنگاندنەکەی بایەخێکی ئەوتۆی نابێت.

عومەر عەبدولڕەحیم دەربارەی چیرۆکی (فریشتەی بەزەیی) دەڵێت: (ئەم جۆرە چیرۆکانە بۆ ئەو منداڵانە دەنووسرێن کە تەمەنیان لە میانەی دوازدە تا پازدەساڵیدایە، منداڵ لەو قۆناغەدا حەزدەکات ناوبەناو ئاوڕێک لە ڕابردووی خۆی بداتەوە و جۆرە چیرۆکێک بخوێنێتەوە کە باسی گوڵ، پەپوولە، نوقڵ و گەلێک شتی دیکەی منداڵانەی تێدابێت، بەڵام لەبەر ئەوەی بەرەو هەرزەکاریش دەڕوات، حەزدەکات چیرۆکی دڵداریش بخوێنێتەوە، بۆیە لەم چیرۆکەدا هەردوو لایەنەکەم لەبەر چاو گرتووە.)

پێم وایە منداڵ کە تەمەنی گەیشتە دوازدە ساڵ، لە شێوازی ژیانی ڕابردووی یاخیی دەبێت، تەنانەت هەندێک جار بەڕووی دایک و باوکیشیدا دەتەقێتەوە، قایل نابێت وەک منداڵ سەیری بکرێت و خولیا و ئارەزووە تازەکانی لێ تێک بدرێت. منداڵ لە تەمەنی نێوان دوازدە تا پازدە ساڵیدا، ڕازی نییە گوێ بۆ چیرۆکێک شل بکات، باسی نوقڵی تێدا بێت، وەلێ چونکە بەرەو هەرزەکاری دەڕوات، چیرۆکی دڵداری سەرنجی ڕادەکێشێت و لە ناخەوە دەیبزوێنێت.

ڕووداوەکانی سەرەتای چیرۆکی فریشتەی بەزەیی، چونکە ڕاستگۆییان تێدا ڕەچاو کراوە، منداڵ بەرەولای خۆیان کێش دەکەن، وەلێ کاتێک فریشتەکە دەبێتە پەپوولە و پاشان دەنکە نوقڵ، جێی خۆیەتی منداڵ گومان لە ڕاستگۆیی نووسەر بکات، چونکە ئەوەی فریشتە ببێتە پەپوولە و دواتر دەنکە نوقڵ، لەگەڵ لۆجیکی پەرەسەندنی چیرۆکەکەدا ناکۆکە. چیرۆکی خەیاڵئامێز، بە یەکێک لەم سێ شێوازە دەنووسرێت:

١- هێنانی توخمێکی سەیر بۆ نێو جیهانێکی ئاسایی.

٢- هێنانی توخمێکی ئاسایی بۆ نێو جیهانێکی سەیر.

٣- هێنانی چەند توخمێکی زۆر سەیر بۆ نێو جیهانێکی سەیر.

فریشتەی بەزەیی بە شێوازی یەکەم نووسراوە، زێتر چیرۆکێکی واقعییە و وەک نووسەریش ئاماژەی بۆ کردووە، بۆ زاروکی دوا قۆناغی منداڵیی نووسراوە. منداڵ لە قۆناغی هەشت تا دوازدە ساڵیدا، نەک دوازدە تا پازدە ساڵی، شەیدای ئەو چیرۆکانەیە کە تێیاندا خەیاڵ و واقیع ئاوێتە دەکرێن. پێداگرتن لەسەر بایەخدان بە خەیاڵ، منداڵ لە واقیع دوور دەخاتەوە و دەشێت ئاسۆی خەیاڵی بشێوێنێت.

کاتێک دەرگەی ژوورەکە لەسەر (سۆما)ی قارەمانی چیرۆکەکە دادەخرێت، خوێنەر چاوەڕێی ئەوەیە، سۆما بیر لە ڕێگەچارەیەک بۆ دەربازبوون بکاتەوەو هەوڵێک بۆ ڕزگار کردنی خۆی بکات، وە لێ کە فریشتەیەک وەک توخمێکی نامۆ دێتە ناو ڕووداوەکەوە، ڕێکەوتێکی سەیر و چاوەڕێ نەکراوە و منداڵ بۆ ئەوە هان دەدات، ئەگەر تووشی کێشەیەک هات، هیچ هەڵوێستێک نەنوێنێت، پشت بە ڕێکەوت ببەسێت و چاوەڕێی فریادڕەسێکی وەهمی بێت.

چیرۆکنووس زیرەکانە ئەوەی نەدرکاندووە، کە هۆی چییە باوکی سۆما سوورە لەسەر ئەوەی کیژەکەی شوو بە کوڕی شەریف ئاغا بکات و بۆ سەلیقەی منداڵی جێهێشتووە، ئاخر زانیوەتی منداڵ خۆی هەست بەو نهێنییە دەکات. ئەوەشی لە کۆتاییدا دڵدارەکان بە ئاواتی خۆیان دەگەن، زێتر منداڵ بە ڕووداوەکانەوە دەبەستێتەوە، بەڵام وەک گەرەکی بووە، ئاغا ڕیسوا بکات، نەدەبوو پاکدڵ شا، بەو دڵنەرمییە نیشان بدات.

(بەو شەوە مەلا دەهێنرێت و سۆما لە کاکل مارە دەکرێت) خوێنەر کە ئەو دێڕە دەخوێنێتەوە، ئیتر چاوەڕێی هیچی دیکە ناکات و وای بۆ دەچێت، چیرۆکەکە دوایی هات، بۆیە وا باشتر بوو، چیرۆکنووس دوا پەرەگرافی پشتگوێ خستبا. ئاخر کە پاکدڵ شا دەپژمێت، نوقڵەکە لە دەمی دێتە دەرەوە و باڵ دەگرێت، منداڵ بیری بۆ ئەوە دەچێت، شا ببێتەوە بە گورگەکەی جاران و لە هەڵوێستی چاکی خۆی پاشگەز ببێتەوە، ئەمە بێجگە لەوەی دوا دێڕی چیرۆکەکە: (ئا بەم جۆرە خەوەکەی کاکل هاتە دی) ڕاستەوخۆییەکی بێزارکەری پێوە دیارە.

***

چیرۆکی (کارژۆڵە و کانیاو)ی (جەمال نووری) کە پشتی بە وەسف و گێڕانەوە بەستووە، دوو لاپەڕەیە، لاپەڕەی یەکەمیان وەسفی ڕووداوەکەیە و ئەوی دیکەیان کۆمەڵێک ئامۆژگارییە، لە کانیاوەوە بۆ کارژۆلە. منداڵ چونکە پشووی کورت و کەم ئارامە، ئەم شێوازە نووسینە بێزاری دەکات.

(لە پڕێکدا وێنەی خۆی لە کانیاوەکەدا بینی، وایزانی کارژۆڵەیەکی ترە) ڕەگەزی کوتوپڕی، ڕۆڵێکی گرنگ، بۆ بەستنەوەی منداڵەوە بە ڕووداوەکانی چیرۆکەوە، دەگێڕێت، بۆیە نەدەبوو نووسەر وا زوو ئەنجام ئاشکرا بکات، چونکە کە گرێی چیرۆکەکە کرایەوە، ئیدی نامێنێت، تەواوی بکات. قارەمانی چیرۆکەکە، چونکە ئاژەڵە، منداڵ حەز دەکات دوای بەسەرهاتی ژیانی بکەوێت، زارۆک نەک هەرپێی سەیر نییە، ئاژەڵ بدوێت، بەڵکوو بە تاسەوە گوێی بۆ شل دەکات. ئەگەر نووسەر کارژۆڵەکەی بهێنایەتە قسە و لە ڕێی دیالۆگەوە بە منداڵانی ناساندبا، ئەوا لایان خۆشەویستتر دەبوو، ڕووداوەکەش چاکتر لە زەینیاندا جێگیر دەبوو. منداڵان لە قۆناغی شەش ساڵیدا، زێتر ئارەزوویان لەو چیرۆکانەیە، کۆتاییەکەی بە لایانەوە سەیر بێت، یان بیانهێنێتە پێکەنین، وەلێ چیرۆکەکەی جەمال نووری، کۆتاییەکی ساردی هەیە کەهەستی زارۆک نابزوێنێت. نیشاندانی دیمەنی ترسناک، نیشانەی نەشارەزاییە، پێویستە نووسەر هێندەی بۆی دەکرێت، خۆی لێ بپارێزێت.

(گورگی دڕندە دێتە ئێرە، دەتخوات و خوێنی گەشت دەڕژێنێت). منداڵ کە ئەوە دەخوێنێتەوە زەندەقی دەچێت، بە تایبەتی کە خۆی لە بەردەم پەلاماری گورگی دڕندەدا بە بێ دەسەڵات دەزانێت و توانای ئەوەی نییە، ڕێ لە ڕوودانی ئەو خوێنڕشتنە بگرێت، بۆیە دوور نییە، ترسێکی وای لێ بنیشێت، گرێیەکی دەروونی لە کن دروست ببێت، ئاخر دەشێت هەستێکی وای لە کن پەیدا ببێت، کە ڕۆژێک لە ڕۆژان، ئەویش بکەوێتە بەر پەلاماری گورگ، بۆیە پێویستە چیرۆکنووس، کاریگەریەتی چیرۆکەکەی لەسەر منداڵ زۆر بە گرنگ وەربگرێت، ئاخر منداڵ خۆی لێ دەبێت بە قارەمانی چیرۆک، خۆ ئەگەر قارەمان گیاندار بوو، بە زەبری ئەوینی بۆ گیانداران، ئاسانتر خۆی لێ دەبێت بەو. چیرۆکی منداڵان چاکتر وایە، تەنیا یەک بیرۆکەی تێدابێت، چونکە کە کۆمەڵێک بیرۆکە لە چیرۆکێکدا هەبوون، لە بایەخی بیرۆکە سەرەکییەکە کەم دەبێتەوە. نووسەر لە چیرۆکی(کارژۆلە و کانیاو)دا خوازیارە بڵێت: هەر کۆمەڵە و خاوەنی ژیان و نیشتمانی تایبەتیی خۆیەتی، بۆیە ماسی، بەرخ و گورگی دڕندەش نەبوونایە، چیرۆک نووس دەیتوانی لە ڕێی وتووێژی نێوان کارژۆلە و کانیاوەوە، پەیامی خۆی بگەیەنێت.

*

بابەتی چیرۆکی(مەلە) ی جەزا عەلی ئەمین، گەمەیەکی تێکەڵ بە ترسی تێدایە، کە منداڵان حەزیان لێیەتی، ساکاریی وتووێژی نێوان منداڵەکان، بە ئاسانی ئەوە دەر دەخات کە بۆ قۆناغی یەکەمی منداڵی نووسراوە. بەهێزترین لایەنی ئەم چیرۆکە بایەخدانی نووسەرەکەیەتی بە کۆقارەمان* کە ئەمە منداڵ لە قاوغی تەسکی خودی خۆی دوور دەخاتەوە، گوڵی گیانی هاوکاری لە کنی دەگەشێنێتەوە و بۆئیشی هاوبەش هانی دەدات. ئەو نووسەرانەی بۆ منداڵانی قۆناغی یەکەم، زۆر جار گەمە لەتەک ئەوانەدا دەکەن کە وەک تەمەن لە خۆیان گەورەترن، وەک دایک، باوک، مام و خوشک و برای گەورە، ئاخر منداڵی یەکەم زۆر هۆگری کەسانی لە خۆی گەورەترە، تەنانەت کاتێک لە گەڵ هاوتەمەنەکانیشدا یاری دەکات، زوو زوو بۆلای گەورەکان دەگەڕێتەوە، چونکە لە ڕووی کۆمەڵایەتی و توانای جەستەییەوە، پێویستی بەوانە. چیرۆکنووس هەستی بەو پێوەندییە پتەوە کردووە، بۆیە هاتووە لالۆ پیرۆتی وەک هاوڕێی دڵسۆزی منداڵان نیشان داوە.

*

(سوێسکەیەکیان بەوانی تری گوت: ئەم ڕاوچییە، بەم کانییە فێر بووە، وازمان لێ ناهێنێت.) سەلام مەنمی هەرچەندە لە سەرەتای چیرۆکی(سوێس کە و کۆتر)ەوە، سەرنجی خوێنەری بۆ ئەوە ڕاکێشاوە، کەچی هەر زوویش، بێ ئەوەی بە ئەنجامی بگەیەنێت، دەستبەرداری بووە و کێشەی نێوانی سوێسکە یاخییەکە و قەلەباچکەیەکی ورووژاندووە کە بە هۆی هەڵوێستی خێرخوازانەی کۆترەکانەوە، بە قازانجی سوێسکەکە کۆتایی دێت. منداڵ هێندە وریایە، ئەوەی لە یاد ناچێت کەکێشەی نێوان سوێکەکان و ڕاوچییەکە هەر بەردەوامە، بۆیە وا باشتر بووە، وەک ورووژاندی بە ئەنجامیشی گەیاندبا، ئەوسا ناوەڕۆکی چیرۆکەکەی قووڵتر، بابەتەکەی سەرنجڕاکێشتر، ڕەمزەکانیشی پڕماناتر دەبوون و پەیامەکەشی کەهاندانی منداڵانە بۆ ئەوەی وڵاتی خۆیان خۆش بوێت، ئاسانتر دەگەیشتن. لایەنێکی گەشی چیرۆکی سوێسکە و کۆتر، جوانیی زمانەکەیەتی، ئاستی تێگەیشتنی منداڵانیشی تێدا ڕەچاو کراوە، یاخیبوونیش سەرنجی منداڵ ڕادەکێشێت و بە ڕووداوەکانییەوە دەبەستێتەوە، نووسەر بایەخی بەو لایەنەش داوە، کاتێک سوێسکەیەکی یاخیبووی بۆ قارەمانی چیرۆکەکەی هەڵبژاردووە. چونکە ئاسۆی بیری منداڵ هێندە فراوان نییە بە ڕەمز و هێما لە مەبەستی نووسەر تێبگات، بۆیە سەلام مەنمی لە ڕێی نیشاندانی ڕەوتاری کۆترەکەوە، دەیەوێت ئەو باڵندەیە وەک سیمبۆلی ئاشتی بە منداڵ بناسێنێت.

ئەوانەی بۆ منداڵ دەنووسن، کە هانا بۆ وشەی هاوواتا دەبەن. وەک: (گەنجان و لاوان، تک تک و زەنگۆڵ زەنگۆڵ،) لای عومەر عەبدولڕەحیم، یان وشەی گران بەکار دەهێنن، وەک: (ڕەوەز، دوند و تەلەزم،) لای جەمال نووری، یان پشت بە وێنەی شیعریی دەبەستن، وەک: (دەبێ ببین بە مەقەست و ئاوەکە ببڕین،) لای جەزا عەلی ئەمین، دەشێت مەبەستیان فراوانکردنی فەرهەنگی منداڵان و بەرزکردنەوەی ئاستی چێژوەرگرتنیان بێت لە بەرهەمەی ئەدەبی، بەڵام ئایا منداڵ چۆن سەرنجی ئەو دیاردانە دەدات؟ وای بۆدەچم، زارۆک حەزی لەزمانێکی ڕوون و سادەیە، بۆیە جێی خۆیەتی چیرۆکنووس ئاگاداری پرۆگرامی قوتابخانەی منداڵان بێت و هێندە لە سنووری ئەو وشە و زاراوانەی تێنەپەڕێنێت کە زارۆک لە فێرگە، فێریان دەبێت، ئەگەر نا دیوارێک دەکەوێتە نێوان منداڵان و ئەو بەرهەمانەوە کە بۆیان دەنووسرێت. کاتێک منداڵێک چیرۆکێک دەخوێنێتەوە و بە پەرۆشەوە دووی ڕووداوەکانی دەکەوێت، ئەگەر لەناکاو تووشی ڕستەیەکی گران، یان وشەیەکی نامۆ هات، هیچ دوور نییە، تاقەتی لە تەواوکردنی بچێت. ئایا ئەو بەرهەمەی بۆ زارۆک دەنووسرێت، دەبێت خۆی لە قەرەی سیاسەت بدات؟ دەشێت بە چاوپۆشین لەوەی منداڵ لە کام قۆناغی تەمەنیدایە، باسی سیاسەتی بۆ بکرێت، بەڵام بەوپەڕی هۆشیارییەوە و بەمەرجێک نەکەوێتە هیچ کام لەم هەڵانەوە:

(١) پەلەکردن و پێش وەخت کەوتن.

(٢) سستی کردن و هەل بەفیڕۆدان.

(٣) بێپێزیی شێواز.

*جەزا عەلی ئەمین، لە چیرۆکی (مەلە)دا بە شێوەیەکی ناڕاستەوخۆ، هۆشیارانە گوتوویەتی: مرۆڤ سەرداری سروشتە.

*منداڵ بە ئاسایی دەزانێت، هەموو گیانلەبەر و بێگیانێک بئاخفن و زێتر حەزی لە گەمە و جووڵەیە، بۆیە وا باشترە نووسەر خۆی لە گێڕانەوە بپارێزێت و ئەوی دەیەوێت، لە ڕێی دیالۆگ و هەڵسوکەوتی قارەمانەکانییەوە بیڵێت. بەرخ و ماسی لە چیرۆکی(کارژۆڵە و کانیاو)ی جەمال نووریدا بێدەنگن، لە (سوێسکە و کۆتر)ی سەلام مەنمیشدا، قەلەباچکە بەشداری لە وتووێژەکاندا ناکات، لە چیرۆکی(مەلە)شدا، زێیەکە، کپ و بێدەنگە.

*بەکارهێنانی ناو و ناتۆرە، ڕەنگدانەوەیەکی نێگەتیڤی لای منداڵ دەبێت. چیرۆکنووس پێویستە لە ڕێی نیشاندانی هەڵوێستی قارەمانەکانییەوە، کارێک بکات، منداڵ ئەمیانی خۆش بوێت و ئەویان نا. سەلام مەنمی لە ڕێی هەڵوێست و دیالۆگەوە، کۆتر لای زارۆک خۆشەویست دەکات، وەلێ عومەر عەبدلڕەحیم لە چیرۆکی(فریشتەی بەزەیی)دا، بۆ ڕیسواکردنی پاکدڵ شا، هانا بۆناو و ناتۆرە دەبات: (ورگنەیەکی کورتەباڵای ڕەنگئاوڵاوی چاوبچکۆڵەی کەللەخڕ بوو.)

سەرچاوەکان

(١) هادي نعمان الهيتي، أداب الاطفال.

(٢) الاقلام عدد٣ السنة الخامسة.

(٣) الموقف الادبي، عدد١٠٠.

* البطل الجماعي.